Islands Brygge i krigens tid

Islands Brygge var en isoleret bydel, men også her satte krigen sine spor. Denne tur giver et overblik i tid og temaer.

❶ START VED LANGEBRO

Frem til 1953 lå den gamle Langebro her. Nord for lå badeanstalten, og syd for lå Fregatten Jylland, der dengang var vandrerhjem.

❷ MILITÆRE ANLÆG

Meget af Islands Brygge var anlagt ud fra den gamle befæstning. Langs Amager Boulevard lå Ny Tøjhusgrunden med Hærens Geværfabrik og Artillerikasernen.

(Se tur 5 om Undtagelsestilstanden 29.8. 1943).

❸ SABOTAGE

Sabotage mod slagterforretning. Det var i januar 1944. Indehaveren blev beskyldt for at være nazist, hvilket senere viste sig ikke at være rigtigt. I dag finder man Egills Deli i lokalerne.

Undtagelsestilstanden

❹ BALLONPARKEN

Den 29. august 1943 var der ca 60 befalingsmænd og menige i lejren. Tyskernes overtagelse af lejren forgik mellem 3.30 og 5.30 om morgenen med ildkamp med håndvåben og håndgranater hvor 3 danske soldater og et ukendt antal tyske soldater faldt. I dag fremstår ballonhangaren efter en gennemgribende renovering som den så ud i slutningen af 1800-tallet (se link).

Ballonparken var efter krigen flygtninge- og husvildebarak, men er i dag beboerejet.

Holdepladsen ved Langebro.
En mast fra Fregatten Jylland ses.

Jødeaktionen på Bryggen

En del jøder boede på Bryggen, især i Njalsgade, hvor den jødiske sagfører Bing ejede en række ejendomme. Måske derfor opstod der en flugtrute herfra i 1943. Havneforvalter Harris Nielsson spillede en stor rolle, med sin kone Gudrun var de i stand til at aflede tyske kontrolbesøg, som beskrevet i en artikel Af Sussie Paddison i 2020.

❺ POLITISKOLEN

I 1943 kunne politiet rykke ind i en nybygget skole, men allerede 19.9. 1944. blev det danske politi interneret, inklusive eleverne. De fleste blev transporteret til Buchenwald koncentrationslejren, hvor mange døde. På kortet kan man se på de blå stjerner, at to af dem boede på Bryggen.

❻ SABOTAGE MOD NORDISK FIAT

Den italiensk ejede virksomhed, der er beliggende i Kikurren, reparerede biler for det tyske militær, og blev udsat for sabotager i 1944 og 45. Forbygningen på Sturlasgade 14 er fra 1930'erne, og baggårdsmiljøet fra slut 1940'erne, og huser i dag mindre virksomheder.

https://bibliotek.kk.dk/nyheder/artikel/historien-om-joedernes-flugt-fra-islands-brygge

Islands Brygge

Islands Brygge havde ikke nogen lang historie i 1940, men det var alligevel et sted med traditioner. Bydelen opstod ved opfyldning af havnen, og voksede ud fra det hjørne hvor den første Langebro landede i 1890. Det var et solidt middelklassekvarter, der skjulte sig mellem havnens kraner og og kulbunker. Selv om der kun havde være to generationers beboelse, var det et sted med lokal identitet, og adskilt fra både Sjælland og Amager. Fx var Njalsgade efter Artillerivej en jordsti frem til 1970'erne.

Den sydlige del af bryggen var havneanlæg med med Sojakagefabrikken, tændstikfabrikken Gosch med deres markante billede af Tordenskjold på æsken, Viking der producerede blyanter mm. Længere ude lå verdens ende, hvor der stadig blev fyldt op, og fattige familier boede i skure. Ind mod Amager sluttede verden i det militære skydeterræn og store lossepladser.

Modstandsfolk ved
FDB's lagerbygninger på Islands Brygge.

Kajen på Islands Brygge
efter detonering af en bombe.